

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

Teachers' Opinions on the Desirable Characteristics of the School Administrators
under the Office of Chumphon Primary Educational Service Area 2

หริณวราห์ เพชรพรหม

Harinwarah Phetprom

นักศึกษานิเทศศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

e-mail: kurnueng030930@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 และ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 จำแนกตามเพศ และ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็น ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 จำนวน 285 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยการทดสอบค่าที่แบบข้อมูลเป็นอิสระต่อกัน และการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีการให้คะแนนอยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นจากมากไปน้อยได้แก่ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ทางวิชาการ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความเป็นผู้นำ 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ของครู พบว่า ครูชายกับครูหญิงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน และครูที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน

คำสำคัญ: คุณลักษณะที่พึงประสงค์, ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) study teachers' opinion on the desirable characteristics of the school administrators under Chumphon Primary Educational Service Area 2; and 2) compare teachers' opinion on the desirable characteristics of the school administrators under Chumphon Primary Educational Service Area 2. This research was a survey research. The sample were 285 school teachers under Chumphon Primary Educational Service Area. classified by gender and working experience. The sample consisted of teachers in schools under Chumphon Primary Educational Service Area 3, totally 285 people, The instrument used for data collection was a five rating scale questionnaire. The statistics used in this study were: percentage, mean, standard deviation and hypothesis testing using independent t-test and analysis of variance

The research results were as follows: 1) Teachers' opinion on the desirable characteristics of the school administrators under Chumphon Primary Educational Service Area 2 were at high level in overall and each aspects; and 2) The results of pothesis testing showed that male and female teachers had no difference in opinion on the desirable characteristics of the school administrators both overall and each aspects. Teachers with different work experiences had no difference in opinion on the desirable characteristics of the school administrators both overall and each aspects.

Keywords: Desirable Characteristics, School Administrators

บทนำ

การปฏิรูปการศึกษามุ่งให้เกิดคุณภาพทั้งในด้านผลผลิต กระบวนการจัดการ และปัจจัยต่าง ๆ โดยมุ่งหวังให้การจัดการศึกษาพัฒนา ทั้งระบบ (Whole School Approach: WSA) บุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ก็คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เพราะต้องเป็นผู้นำและผู้ประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่มีความสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการเรียนการสอน และการเรียนรู้ รวมทั้งประสานสัมพันธ์ระดมและจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับในยุคของการเปลี่ยนแปลงควรให้ความสำคัญกับความเป็นมืออาชีพและสามารถพัฒนาตนเอง ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งในด้านส่วนตัวและส่วนวิชาชีพ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารคือบุคคลสำคัญที่บุคลากรในหน่วยงานและสังคมภายนอกคาดหวังว่า ผู้บริหารคือผู้นำที่สามารถจะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพช่วยให้องค์กรเติบโตก้าวหน้าด้วยดี เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงต้องอาศัยผู้นำที่มีความสามารถ ซึ่งจะนำองค์กรให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน ไม่ว่าจะองค์กรนั้นจะเป็นของภาครัฐหรือเอกชน และไม่ว่าอยู่ในระดับใด ผู้นำส่วนใหญ่ล้วนมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาและการดำเนินงานขององค์กร เพราะจะทำให้ทุกส่วนในองค์กรสามารถขับเคลื่อนไปในทางที่องค์กรต้องการ และบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างการเรียนรู้ในโรงเรียน คือ ระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และการมีส่วนร่วม ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปในการศึกษาจึงต้องมีศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่จะทำให้การบริหารจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ เมื่อกกล่าวถึงคุณลักษณะของนักบริหารดูเหมือนจะมีการกล่าวไว้มากมาย ซึ่งผลจากการศึกษาและวิจัยของนักวิชาการซึ่งมีทั้งของไทยและต่างประเทศ ดังที่ บุรีชัย จงกลณี (ม.ป .ป.: 11-12) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของนักบริหารที่ดีว่าควรมีลักษณะดังต่อไปนี้คือเฉลียวฉลาดแต่ไม่อดฉลาด มีความสามารถรอบด้าน มีพลังผลักดันภายใน ให้กระตือรือร้นอยู่เสมอ ทำตนให้เป็นที่เชื่อถือ กล้าหาญทั้งกายและใจ มีความคิดริเริ่ม รู้จักวิธีส่งเสริม และบำรุงขวัญผู้ใต้บังคับบัญชา การเสียสละปราศจากการเห็นแก่ตัว มีความยุติธรรมวางตัวดี กระตุ้นให้ผู้น้อยมีความภูมิใจในงานของตน ให้เกียรติในผลงานที่ผู้น้อยได้ปฏิบัติ ปฏิบัติงานอย่างเป็นทีม ให้ทำงานแทนกันได้ใช้ผู้ใต้บังคับบัญชาให้เหมาะสมกับความสามารถ และมีการพัฒนาฝีมือผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ

ผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องมีคุณสมบัติเหมาะสม มีพฤติกรรมในการนำที่ถูกต้อง เหมาะสม เพราะความสำเร็จของงานทุกด้านขององค์กรขึ้นอยู่กับผู้บริหารหรือผู้นำ ซึ่งจะวินิจฉัยสั่งการหรือตัดสินใจแก้ปัญหา เพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร หรือผู้นำนั้น ควรที่จะประกอบด้วยเรื่องที่สำคัญ ได้แก่ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ คุณลักษณะด้านความรู้ทางวิชาการ และ คุณลักษณะด้านความสามารถในการบริหาร

แต่จากสภาพปัจจุบันยังพบลักษณะพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ของผู้นำ ซึ่ง ชะลอ ธรรมศิริ (ม.ป.ป.) กล่าวไว้อย่างน่าสนใจว่าผู้นำที่ไม่ดีโดยทั่ว ๆ ไปนั้น จะมีลักษณะอย่างนี้ คือ ไม่ไว้ใจลูกน้อง คำสั่งคลุมเครือ ความไม่แน่นอน การ

มองข้ามความสามารถของลูกน้อง เลือกรักที่รักมากกว่าหัวเก่าเกินไป การใช้สิทธิพิเศษในทางที่ผิด ที่ทำให้ระบบแห่งการ พัฒนาและการคาดหวังในองค์กร ระบบงานล้มเหลว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบราชการ ซึ่งผู้นำในระบบดังกล่าว นับว่าเป็น เจ็บใจที่จำเป็นที่ขาดไม่ได้ แม้ว่าระบบราชการจะมีระเบียบวินัยที่เคร่งครัดมากเพียงใดก็ตาม เพราะระบบราชการถือว่า ผู้นำองค์กรเป็นเสมือนอำนาจการตัดสินใจที่แท้จริง บางครั้งเราจะพบเห็นผู้นำในระบบนี้ มีหน้าที่เพียงการสั่งการและ วินิจฉัยโดยใช้ระเบียบ กฎหมายเป็นเกราะสำหรับการทำงานเท่านั้น ความพิการทางพฤติกรรมของผู้นำในระบบราชการ จึง ปรากฏให้เห็นมากกว่าหน่วยงานอื่น ๆ เพราะผู้นำในระบบนี้เป็นระบบเก่าสุด ที่ยังเป็นระบบการปกครองของสังคมที่กำลัง พัฒนาการยึดมั่นอยู่กับระเบียบวินัยที่เพียรใช้ เพื่อพยุลงฐานะตนเองยังเด่นชัดมาก ดังนั้นบุคคลที่ได้เข้าขึ้นมาเป็นผู้นำใน ระบบนี้จึงมีความมั่นคงมาก เพราะถูกอุปถัมภ์โดยเจตนาของกฎหมายจนทำให้บางคนอาจหลงลืมสถานภาพที่แท้จริงของ ตนเองไป เห็นหัวโขนสำคัญกว่าหัวของผู้ใต้บังคับบัญชาที่เป็นเสมือนมือเท้า ในการสร้างงานให้กับองค์กรของตน (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, 2556: 222)

ดังนั้น ผู้นำ ผู้บริหาร หรือหัวหน้างาน ไม่ว่าจะหน่วยงานเล็กหรือหน่วยงานใหญ่ หน่วยงานราชการหรือเอกชนก็ตาม ย่อมมีบทบาทที่เป็นผลต่อการสำเร็จหรือประสิทธิภาพของงานเป็นอย่างยิ่ง บางครั้งการจัดองค์การ แม้จะไม่เรียบร้อย ถูกต้องอยู่บ้างก็อาจได้รับผลงานสูงได้ หากผู้บริหารมีคุณลักษณะที่ดี แต่ถ้าคุณลักษณะ หรือพฤติกรรมในการนำของ ผู้บริหารไม่ดี แม้การจัดองค์การถูกต้อง หรือดีเพียงใดก็ตาม ผลงานที่เกิดขึ้นของหน่วยงานนั้น ๆ ย่อมสมบูรณ์ได้ยาก

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อจะ นำผลการศึกษาวินิจฉัยในครั้งนี้ไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับการ บริหารจัดการอย่างสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูชายและครูหญิงมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 แตกต่าง
2. ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. **ขอบเขตด้านประชากร** ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ซึ่งมีจำนวนโรงเรียนรวม 119 แห่ง และมีครูจำนวนรวมทั้งสิ้น 1,013 คน กำหนด จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 285 คน

2. ขอบเขตด้านตัวแปร ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชุมพร เขต 2 จำแนกตาม เพศ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ใน 4 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ คุณลักษณะด้านความรู้ทางวิชาการ และคุณลักษณะด้านความสามารถในการบริหาร

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2563 ถึง เดือนธันวาคม 2563

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. **ตัวแปรอิสระ** ได้แก่ สถานภาพของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 จำแนก ตาม เพศ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

2. **ตัวแปรตาม** ได้แก่ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ใน 4 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพคุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ คุณลักษณะด้านความรู้ทางวิชาการ และคุณลักษณะด้านความสามารถในการบริหาร

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดที่ศึกษา ได้แก่ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ใน 4 ด้าน (สัมมา ธรณีย์ 2556:93; กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) คือ

1. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ
2. คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ
3. คุณลักษณะด้านความรู้ทางวิชาการ และ
4. คุณลักษณะด้านความสามารถในการบริหาร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับการบริหารจัดการอย่างสูงสุดต่อไป
2. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการวางแผนพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2
3. เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุง พัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

การดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ปีการศึกษา 2563 มีจำนวนโรงเรียนสังกัด 119 โรงเรียน ซึ่งมีครูจำนวนรวมทั้งสิ้น 1,013 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งจะเป็นคำถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ตามแนวคิดของเบล็คและมูตัน (Blake and Mouton, 1982 อ้างอิงในสัมมา รณิธย์, 2556: 93) ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามที่แยกตามตัวแปร ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำแบบมุ่งตน 2) พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ปีการศึกษา 2563 ที่สุ่มมาเป็นตัวอย่าง กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซีและมอแกน (Krejcie & Morgan, 1970) ที่ ประชากรจำนวน 1,013 คน อ่านค่าจำนวนตัวอย่างจากตาราง ได้จำนวนตัวอย่าง 285 คน และทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ให้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้นภูมิในการแบ่ง ในที่นี้มี 3 ชั้นภูมิ ตามขนาดโรงเรียนคือ 1) โรงเรียนขนาดเล็ก 2) โรงเรียนขนาดกลาง และ 3) โรงเรียนขนาดใหญ่ (ไม่มีโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2) จำนวนโรงเรียนและจำนวนครูในโรงเรียนแต่ละชั้นภูมิ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยมีการพัฒนาข้อคำถามมาจากแบบสอบถามของเรวดี ช้อนเพชร (2556: 214-224) ประกอบด้วยข้อคำถามที่จำแนกตามตัวแปร

แบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 นั้นเป็นแบบสอบถามประเภทจัดลำดับคุณภาพ 5 ระดับ ของ Likert Scale โดยกำหนดความหมาย ดังนี้

การสร้างเครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือวิจัย

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ผู้วิจัยได้การสร้างและพัฒนาเครื่องมือโดยการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ทำการสร้างเครื่องมือ และตรวจสอบความสมบูรณ์ ก่อนนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) พิจารณาสำนวนภาษาตลอดจนให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขเครื่องมือวิจัยอีกครั้งหนึ่ง หลังจากปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านแล้วได้ค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ แต่มีคุณลักษณะที่เหมือนกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ครู จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Alpha Coefficient Cronbach)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น เพื่อให้รู้จักลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และพรรณนา

ระดับตัวแปรแต่ละตัวในกรอบแนวคิดการวิจัยที่พัฒนาขึ้น โดยใช้สถิติพรรณนาหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป มีการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาแจกแจงความถี่ (Frequencies) แล้วนำมาคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage)

การวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย 80 คน คิดเป็นร้อยละ 28.20 เป็นเพศหญิง 205 คน คิดเป็นร้อยละ 71.80 ส่วนประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปี มีจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 ครูที่มีประสบการณ์ระหว่าง 10 - 20 ปี จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 23.30 และครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 20 ปี จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 59.20 ตามลำดับ

ครูมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.44$) คุณลักษณะด้านความรู้ทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.33$) และ คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ ($\bar{X} = 4.30$)

ครูมีความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบุคลิกภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ การแต่งกายสะอาด เรียบร้อย

เหมาะสมกับกาลเทศะ ($\bar{X} = 4.65$) มีมนุษยสัมพันธ์ ยิ้มแย้มแจ่มใส เต็มใจบริการ ($\bar{X} = 4.50$) และมีความเชื่อมั่นในตนเอง กล่าวแสดงออก กล่าวหาญ กล่าวคิด กล่าวทำ กล่าวตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.48$)

ผลการวิจัย

1. ครูมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีการให้คะแนนอยู่ในระดับมากที่สุดโดยรวมและรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นจากมากไปน้อย
2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ของครู พบว่า ครูชายกับครูหญิง มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวม และรายด้าน และครูที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน

อภิปรายผล

1. ครูมีความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านบุคลิกภาพ โดยภาพรวมมีการให้คะแนนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งกายสะอาด เรียบร้อย เหมาะสมกับกาลเทศะ มีมนุษยสัมพันธ์ ยิ้มแย้มแจ่มใส เต็มใจบริการ และมีความเชื่อมั่นในตนเอง กล่าวแสดงออก กล่าวหาญ กล่าวคิด กล่าวทำ กล่าวตัดสินใจ ตามรายละเอียดดังนี้

1.1 ครูมีความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ด้านความเป็นผู้นำ โดยภาพรวมมีการให้คะแนนอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีความซื่อสัตย์ ยุติธรรม เมตตาธรรม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างและมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ รับผิดชอบต่อหน้าที่และการกระทำของตน และมีความฉลาดไหวพริบสามารถแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี

1.2 ครูมีความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ด้านความรู้ทางวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีความรู้และคุณวุฒิด้านการศึกษตรงตามคุณสมบัติที่กำหนดในกฎหมายวิชาชีพมีความเป็นผู้นำทางวิชาการและวิชาชีพ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ ข้อมูลต่าง ๆ และเรียนรู้ตลอดชีวิต ใฝ่เรียนรู้ มุ่งพัฒนาตนเองทางวิชาการอยู่เสมอ และสามารถบูรณาการความรู้มาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน

1.3 ครูมีความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ด้านความสามารถในการบริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตาม ลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ใช้แผนกลยุทธ์ในการบริหารสถานศึกษา และมีการสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองและพัฒนางาน และประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายเพื่อพัฒนางาน

2. ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่ พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

4. ผลการศึกษา ด้านบุคลิกภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยปรากฏ เช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่าบุคลิกภาพเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์พื้นฐานของบุคคลที่ซึ่งถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ประจำตัวที่สำคัญที่จะนำไปสู่การ

พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านอื่น ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการปรับปรุงทางด้านบุคลิกภาพ ต้องมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตดี ยิ้มแย้มแจ่มใสอารมณ์ดี มีมารยาทในสังคม แต่งกาย เรียบร้อย มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีปฏิภาณไหวพริบ

5. ผลการศึกษา ด้านความเป็นผู้นำ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่าจาก ข้าราชการครูเห็นว่า หน่วยงาน หรือองค์การจำเป็นต้องมีผู้นำ หรือหัวหน้า เพื่อนำการทำงาน เป็นผู้เชื่อมประสานงาน ผู้ตัดสินใจตลอดจนการควบคุมหรือจัดการให้การดำเนินงานขององค์การ บรรลุวัตถุประสงค์ผู้บริหารต้องเป็นผู้ดำเนินการ เปลี่ยนแปลงเพื่อเข้าสู่ยุคปฏิรูปการศึกษา มีวิสัยทัศน์ชี้แนะแนวทางการดำเนินงาน มอบหมายงานตรงตามความสามารถ จูงใจผู้ร่วมงาน พัฒนาทีมงานอยู่เสมอ ตัดสินใจอย่างมีข้อมูล เป็นผู้มีการมีประสานงานได้ดี

6. ผลการศึกษาพบว่า ด้านความรู้ทางวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจเป็น เพราะที่ผู้บริหารสถานศึกษาที่จะเข้าสู่ตำแหน่งนั้นจะต้องผ่านการสอบคัดเลือกโดยการสอบข้อเขียนและประเมิน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคคล เพื่อพิจารณาความเหมาะสมกับตำแหน่งจะต้องผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหาร สถานศึกษาตามเกณฑ์ จึงทำให้มีความรู้และความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารและสามารถพัฒนาคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของตนเองให้เหมาะสมกับตำแหน่ง

ที่ดำรงอยู่ได้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความตระหนักในความสำคัญของวิชาชีพ เหตุผลสำคัญคือ ในยุคปฏิรูปการศึกษาที่มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวดที่ 7 มาตราที่ 53 วรรค 2 ระบุว่า ให้บุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่นทั้งของรัฐ และเอกชนต้องมี ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามกฎหมายกำหนด ดังนั้นผู้บริหารจะต้องพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพให้มีคุณภาพ เพื่อให้ได้มาซึ่งใบอนุญาตประกอบ

7. ผลการศึกษาด้านความสามารถในการบริหาร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจเป็น เพราะที่ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ และความรับผิดชอบที่หนักยิ่งกว่าบุคคลทั่วไปผู้บริหาร

สถานศึกษาจึงจำเป็น ต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องสามารถควบคุมงาน และผู้ได้บังคับบัญชาได้ ต้องมีความสามารถในการถ่ายทอดงาน และทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพได้ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็น ผู้ที่จะต้องดูแลบริหารจัดการทั้งหมดภายในสถานศึกษาอีกทั้งยังต้องคอยปกครองครูให้ปฏิบัติงานด้วยความถูกต้อง เรียบร้อย ฉะนั้นการที่จะเป็นผู้นำของบุคลากรทางการศึกษา เหล่านี้ได้ นั้น จึงควรต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้าน ทักษะอันเป็นความสามารถที่ผ่านกระบวนการของความรู้ จนกระทั่งกลายเป็นความชำนาญที่จะสามารถวิเคราะห์ปัญหา และแก้ปัญหาได้ มีเทคนิคการจัดระบบข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับ วันชัย สุทธิศาสตร์ และคณะ (2554) ที่ ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้าน ความสามารถในการบริหาร อยู่ในระดับทรงคนะนักบริหารมีอาชีพว่าควรจะมีการประสานสืบทศ นักบริหารมีอาชีพ จำต้องเป็นต้องเป็นบุคคลที่สามารถประสานงานกับ หน่วยงาน หรือบุคคลต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี สามารถไกล่เกลี่ยข้อกรณี พิพาทได้ และสามารถจัดปัดเป่าปัญหาต่าง ๆ ในหน่วยงานได้

8. ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่ พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษารวมพร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ครูที่ตอบแบบสอบถามเป็นข้าราชการครู ที่มีภารกิจงานที่เป็นผู้ให้การศึกษาแก่นักเรียนในโรงเรียนที่มีบริบทด้านแวดล้อม ต่าง ๆ คล้าย ๆ กัน และผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่มีภูมิภานาอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกันส่งผลให้ครูทั้งเพศชาย และเพศหญิงมีแนวคิดที่คล้ายคลึง

9. ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารวมพร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเนื่องมาจากข้าราชการครูได้รับการพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การศึกษาเอกสารทางวิชาการ การได้รับข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยี การอบรมสัมมนา การศึกษาดูงาน การได้รับการนิเทศ ฉะนั้นจึงทำให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่พึงประสงค์ของผู้บริหารอยู่ในระดับใกล้เคียง

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กมล ภูประเสริฐ. (2594). *การกระจายอำนาจการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. สำนักนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จรัส อติวิทยากรณ. (2554). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- จินดา พุ่มสกุล. (2553). *คุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- เต็มสิริ ทิพย์จันทา. (2553). *คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ถวิล อรัญเวส. (2544, กุมภาพันธ์). นักบริหารมีอาชีพในยุคเขตพื้นที่การศึกษา. *วารสารวิชาการ*, 4(2): 17-18.
- ธีระ รุญเจริญ. (2546). *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- ธีระ รุญเจริญ. (2548). *สู่ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- ธีระชัย เชนนะสิริ. (2549). *เรื่องนำคิดชีวิตคนทำงาน*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้น ดิง แอนด์พับลิชชิง จำกัด (มหาชน).
- นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2551). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เทียมฟ้า.
- บุรุษชัย จงกลณี. (ม.ป.ป.). *คุณธรรมของนักบริหาร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สัตยการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2556). *การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิเชียร วงศ์คำจันทร์. (2552). *ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพในยุคปฏิรูปการศึกษา*. ค้นจาก <http://school.obec.go.th/bankudchiangmee/vicakan7.htm>.